

בעניין שבין:

אבישי בן זקן ת.ז. 046231361

ע"י ב"כ עוה"ד אסף פינק מ.ר. 47378 ו/או
יעקב פינק מ.ר. 15042 ו/או טלי איתן מ.ר. 16958
ו/או נועם צוקר מ.ר. 54799 ו/או נעמי מה נעים מ.ר. 58185
ו/או רעות פרקש-צימרינג מ.ר. 59925
ממשרד עורכי דין יעקב פינק
מרחה' בן יהודה 34, ירושלים 94230
טלפון: 02-6248701, פקס: 02-6248710
דוא"ל: asaf@pinklaw.co.il

המבקש;

-נגד-

1. אחוזות החוף בע"מ ח.פ. 510266208

מרחה' גרשון 6 תל אביב 67107
טלפון: 03-7610300, פקס: 03-7610333

2. גני יהושע בע"מ ח.פ. 510641103

משד' רוקח ת.ד. 24052 תל אביב 61240
טלפון: 03-6422828, פקס: 03-6422896
דוא"ל: park@park.co.il

המשיבות;

בקשה לאישור תובענה ייצוגית

לפי חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006

בית המשפט הנכבד מתבקש כדלקמן:

1. לאשר את התובענה הייצוגית המצורפת לבקשה זו **כנספח A'** לבקשה (להלן: "התובענה") כתובענה ייצוגית, בהתאם להוראות **חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006** (להלן: "חוק התובענות"), בכל שינוי שבית המשפט הנכבד יחליט עליו ביחס לבקשה.

נספח A

לקבוע כי בקשה זו נכנסת בגדרו של סעיף 9 לתוספת השנייה ל"חוק התובענות" הקובע:
"תביעה בעילה לפי פרקים ד', ה' או ה'1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות" (להלן: "חוק השוויון").

וכן בגדרו של סעיף 1 לתוספת השנייה לחוק התובענות:

"תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לעניין שבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לא".

2. לקבוע לפי סעיף 10(א) וסעיף 14(א) לחוק התובענות כי **הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית** מורכבת מקבוצה ומתת קבוצה :

הקבוצה, כוללת כל אזרח העונה להגדרה של "אדם בעל מוגבלות" כמשמעה בחוק השוויון (כפי שיפורט להלן) ונדרש לחניה על מנת להגיע למקום ציבורי, כהגדרתו בחוק השוויון, ונאלץ לשלם עבור החניית רכבו בחניונים המופעלים על ידי משיבה 1 בתקופה הקובעת (כפי שיפורט להלן), וזאת, כפי שיוכח, בניגוד מוחלט להוראות הדין. למען הסר ספק, קבוצת בעלי המוגבלויות אשר זקוקים למקום חניה מונה ללא ספק כל בעל תג נכה ו/או תג חניית נכה ו/או תג עגלה, וזאת בנוסף לבעלי מוגבלויות נוספים. **תת הקבוצה**, כוללת כל מי שנכלל בקבוצה הכללית ונאלץ לשלם עבור החניית רכבו בחניון הנמצא בשטח גני יהושע, המוחזקים ויתכן וגם מופעלים על ידי משיבה 2 בתקופה הקובעת (כפי שיפורט להלן), וזאת, כפי שיוכח, בניגוד מוחלט להוראות הדין.

3. לקבוע, בהתאם לסעיף 14(א)2 לחוק התובענות, כי המבקש יהיה התובע הייצוגי וכי באי-כוחו בבקשה זו יהיו באי-כוח הקבוצה הכללית המוצעת לייצוג.

4. לקבוע לפי סעיף 14(א)3 לחוק התובענות כי עילות התובענה הן כדלהלן :

1) **הפרת חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 (להלן: "חוק השוויון")** באשר הפרו המשיבות את סעיפים 19-בד לחוק השוויון באשר לזכותם של חברי הקבוצה לשוויון, שבאה לידי ביטוי בין היתר באמצעות הסדרים מקלים בתחום הנגישות ואשר המשיבות לא מילאו את ההוראות שנקבעו בחוק לעניין זה. בנוסף, הפלו המשיבות בין סוגים שונים של בעלי נכות כאשר ההינו לעשות דין לעצמן בקובען (ללא כל אסמכתא בחוק) כי יאפשרו חנייה ללא תשלום **רק** לנכים בעלי תו 'עגלה' ובכך פגעו בכבודם של בעלי המוגבלויות שאינם בעלי תו עגלה ;

2) **הפרת חוק חניית נכים** : באשר הפרו המשיבות את סעיף 4 לחוק חניה לנכים, התשנ"ד-1993 (להלן: "חוק חניה לנכים"), כאשר גבו מבעלי תו חניית נכה תשלום עבור השימוש בחניון וזאת בניגוד גמור להוראות הדין ;

3) **ניצול מצוקת הצרכן** : המשיבות הפרו את סעיף 3(ב) **לחוק הגנת הצרכן תשמ"א-1981** (להלן: "חוק הגנת הצרכן") וזאת בניצול חולשתם של ציבור בעלי המוגבלויות, אשר אין בידם כל ברירה אלא לעשות שימוש בחניונים אשר בבעלות המשיבות, ולחילופין בהפעלתן, וגובות מהם כספים עבור השימוש בחניון למרות שהחובה לשאת בעלויות החנייה, על פי הוראות החוק, מוטלת עליהן – ועליהן בלבד ;

4) **הפרת חובה חקוקה** : לפי סעיף 63 **לפקודת הנזיקין (נוסח חדש) תשכ"ח-1968** (להלן: "פקודת הנזיקין") באשר כאמור, הפרו המשיבות במעשיהן הנפסדים את חוק השוויון וכן את חוק חניית הנכים ועל כן חייבות האחרונות בפיצויים של חברי הקבוצה שנפגעו כתוצאה מההפרה האמורה ;

5) **עשיית עושר ולא במשפט** : לפי **חוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979** (להלן: "חוק עשיית עושר ולא במשפט"), שכן בעקבות הפרת הוראות החוק השונות, כאמור לעיל, נאלצו חברי הקבוצה לשאת בתשלום עבור השימוש בחנייה וזאת בניגוד לדין הקובע כי הם פטורים מתשלום.

רוצה לומר, ב"התעלמותן" הבוטה של המשיבות מהוראות החוק, הברורות, גלגלו המשיבות לכיסן סכומי עתק על חשבונם של חברי הקבוצה.

5. לקבוע את הסעד לתביעה ייצוגית זו בהתאם לסעיף 14(א)(4) לחוק התובענות וכי הסעד יהיה כדלקמן :

- השבת הסכומים אשר נגבו על ידי המשיבות מכלל חברי הקבוצה ;
- צו עשה אשר יורה למשיבות על חדילה לאלתר מגביית תשלום מבעלי מוגבלויות, עבור חניה בחניונים המופעלים ו/או או המוחזקים על ידי המשיבות ;
- יידוע כלל הציבור על זכותם של חברי הקבוצה על פי דין לחנייה ללא תשלום מצידם, וזאת על ידי פרסום הזכות לחניה ללא תשלום מצידם בחניוני המשיבות, בשילוט ברור בכניסה לחניון וביציאה ממנו וכן באתרי האינטרנט של המשיבות.

6. לקבוע כי ההחלטה בבקשה תפורסם באופן שייקבע ע"י ביהמ"ש בהתאם לס' 25 לחוק התובענות.

7. לחייב את המשיבות בהוצאות התובענה, בגמול למבקש ובשכר טרחה לבאי כוחו.

מבדיקה שערך ב"כ המבקש בפנקס התובענות הייצוגיות, נכון ליום הגשת בקשה זו לא נרשמה בקשה או תביעה המעלה שאלות מהותיות בעובדה או במשפט הדומות לשאלות נשואות תובענה זו בפנקס התובענות הייצוגיות כנגד המשיבות, למעט מספר בקשות אשר הוגשו בעניין זה כנגד חניונים אחרים.

בהתאם לתקנה 3(א)(1) לתקנות תובענות ייצוגיות, תש"ע-2010, בקשה זו והתובענה המצורפת אליה יימסרו בד בבד לממונה על הגנת הצרכן, לנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות וליועץ המשפטי לממשלה.

כללי

עניינה של תובענה זו בסכומי כסף שגבו המשיבות, בניגוד גמור להוראות הדין, מחברי הקבוצה, עבור שימוש בחניונים המופעלים ו/או המוחזקים על ידי המשיבות - גביה שיש בה פגיעה באוכלוסיית בעלי המוגבלויות המגיעים לחניונים.

בניגוד לקביעת המחוקק, אשר ראה לנגד עיניו את חשיבות קידום הנגישות עבור אוכלוסיית בעלי המוגבלויות, והסדיר את זכותם לחניה ללא תשלום מצידם בחניונים ציבוריים, המשיבות אינן מאפשרות לציבור בעלי המוגבלויות ליהנות מההתאמות שנקבעו על פי דין ; המשיבות מחייבות, ביחד ולחוד, ושלא כדין, את חברי הקבוצה בגין תשלום דמי חניה בחניונים המוחזקים ו/או המופעלים על ידן בתל אביב ו/או למצער, לא משיבות לחברי הקבוצה סכומים ששילמו בגין השימוש בחניון.

יתר על כן, המשיבות נוהגות להפלות באופן שרירותי בין בעלי מוגבלויות שונות, כאשר הן מאפשרות חניה ללא תשלום לנכים בעלי תו עגלה בלבד – זאת ללא שום הרשאה בחוק המעגנת הבחנה זו.

מלבד הפגיעה בכיסם של חברי הקבוצה, הפרת הדין פוגעת באוטונומיה של חברי הקבוצה, בכבודם ובזכותם לנגישות למקומות ציבוריים.

המשיבות

1. חברת אחוזות החוף בע"מ (להלן: "המשיבה 1" ו/או "אחוזות החוף") נוסדה בשנת 1960 כחברה פרטית ולימים הפכה לחברה בבעלות עירונית מלאה. כחברה עירונית מתפקדת המשיבה 1 כזרוע הביצועית של עיריית תל אביב ליישום תכניות התנועה, החנייה והתחבורה הציבורית וככזו, מפעילה המשיבה 1 את רשת חניונים בעיר תל אביב (כ-100 חניונים) עבור מערך החניונים של עיריית תל אביב וכן עבור קרן אוניברסיטת תל אביב. ככל הידוע למבקש, המשיבה 1 מנהלת את החניונים מכוח הרשאות ו/או הסכמים שחתמה עם עיריית תל אביב ועם חברות אחרות. אף אם חלק מחניוני המשיבה 1 מופעלים בזכיינות, הרי שעל פי אתר האינטרנט של המשיבה נראה כי חניונים אלו שייכים לה ועל כל פנים הנתונים המדויקים מצויים בידיה.
1. חברת גני יהושע בע"מ (להלן: "משיבה 2" ו/או "גני יהושע") הינה חברה פרטית בבעלות עיריית תל אביב אשר הוקמה בשנת 1973 ומכונה גם בשם "חברת גני יהושע – פארק הירקון". המשיבה 2 אמונה על פיתוחם ותחזוקם של גני יהושע (פארק הירקון) – שטח של כ-3500 דונם המשתרע לאורך נחל הירקון בצפון תל אביב. כיום מפעילה החברה גם את פארק מנחם בגין בדרום העיר ומשנת 2003 גם את גני הטבע באבו-כביר.

המבקש

2. המבקש הינו תושב גבעתיים, בן 30 ועובד כעורך דין במשרד פרטי. לפני כשש שנים, בעקבות תאונת דרכים קשה שעבר, הוכר המבקש כבעל 78% אחוזי נכות לצמיתות וכן כבעל 40% מגבלות ניידות עקב מוגבלותו בתנועה. אישור המוסד לביטוח לאומי על אחוזי מוגבלות בניידות ועל דרגת נכות לצמיתות, **מצ"ב כנספח א' לבקשה.**

נספח א'

3. בעקבות כך קיבל המבקש ממשרד התחבורה תו חניה לנכה עבור 2 רכבים הנושאים את המספרים: 63-247-56 וכן, 67-323-86. העתק מתו החניה **מצ"ב כנספח ב' לבקשה.**

נספח ב'

4. ביום 9.3.2012, בשעות אחר הצהריים, הגיע המבקש במכוניתו יחד עם בת זוגו לאזור גני יהושע, לשם עריכת פיקניק במקום יחד עם חבריו.
5. בשל מוגבלותו, וכן בשל מאפייני האזור של גני יהושע - פארק רחב מימדים אליו צמודים כבישים מהירים (כגון שד' רוקח) – לא עמדה בפני המבקש כל ברירה זולת החנייה בחניון "גני יהושע", הנקרא חניון הפארק (חברת גני יהושע) (להלן: "חניון גני יהושע").
6. המדובר הוא בחניון רחב ידיים, שהינו חלק ממספר מתחמי חניה המשתרעים על שטח של כ-60,000 מ"ר. חניונים נוספים המוחזקים על ידי משיבה 2 ומנוהלים בפועל על ידי המשיבה 1 הם חניון הגולפיטק וחניון הספורטק. על פי מידע המופיע באתר של המשיבה 1, בחניון 2,039 מקומות חניה. דף מידע אודות החניון מאתר "אחוזות החוף", ובכלל זה הגדלה של מפת אזור חניון הפארק כפי שמופיעה באתר <http://www.ahuzot.co.il/parking.aspx?ID=134>, **מצ"ב כנספח ג' לבקשה.**

נספח ג'

7. המבקש היה למוד ניסיון מר, שכן בעבר כאשר נמנע מלהיכנס לאחד מחניוני המשיבה 1, באזור נמל תל אביב, וחנה את רכבו על המדרכה, רכבו נגרר והוא נאלץ לשלם מאות שקלים עבור שחרור הרכב מחניון הגרירה וקנס נוסף - וזאת על אף שכידוע, החוק קובע כי מותר לרכב בעל תו חניה לחנות על המדרכה. מכאן, שגם אילו הייתה אלטרנטיבה סבירה (ובמקרה של פארק גני יהושע אין אפשרות שכזו), הרי שהמבקש היה צריך לעמוד בסיכון שרכבו ייגרר.
8. לצד כל זאת, מכיוון שהמבקש נושא תו חניית נכים, היה סבור ומשוכנע כי לא ייאלץ לשלם עבור השימוש בחניון, וזאת בהכירו את חוק חניית נכים.
9. כאשר ביקש המבקש לצאת מהחניון ונתבקש לשלם עבור החניה, פנה המבקש לפקיד היושב במרכז התמיכה, באמצעות האינטרקום שבעמדת התשלום הממוכנת, וטען בפניו כי הוא פטור מתשלום מכיוון שהוא נושא תו חניית נכים. הפקיד הסביר למבקש כי **"נכים בעלי תו נכה" רגיל** אינם זכאים לכל **הנחה בחניה** בעוד שנכים בעלי תו "עגלה" פטורים מתשלום דמי החניה".
10. למען הסר ספק יצוין כי אין זו מדיניות נקודתית של חניון פלוני או אלמוני כי אם במדיניות מוצהרת של המשיבה 1 המופיעה בשלטים המוצבים בכניסה לחניוניה השונים המפרטים את עלות החניה וכן במחירונים השונים המופיעים באתר האינטרנט של המשיבה 1!!
העתק מהמחירון שמופיע באתר האינטרנט של המשיבה **מצ"ב כנספח ד' לבקשה**. כפי שניתן לראות בתחתית המחירון: "חניה לנכים בעלי תו עגלה בלבד ללא תשלום".
- נספח ד'**
11. לא הועילו הסבריו של המבקש, וזאת על אף שידוע לו שהחוק, אשר כלל אינו מתנה את השיפוי בגין דמי החנייה בהצגת תג הנכה, אינו מבחין בין סוגי תגי חניית הנכים השונים, הוא נאלץ לשלם עבור השימוש בחניון סך של 20 ש"ח. העתק החשבונית שנמסרה למבקש **מצ"ב כנספח ה' לבקשה**.
- נספח ה'**
12. כאמור, למבקש הסתבר כי משיבה 1 באופן סדרתי, כמדיניות, גובה תשלום מבעלי מוגבלויות עבור השימוש בחניונים אותם היא מפעילה, כל זאת בניגוד לדין.
13. לשם הדגמה, ביום 6.4.2012 פקד המבקש את חניון **"התחנה - מנשייה"** המופעל גם הוא על ידי משיבה 1, בצמוד למתחם התחנה בתל אביב. מתחם התחנה הינו מתחם ציבורי פתוח המשמש כמתחם תרבות, בילוי ופנאי הנמצא בסמוך לטיילת בתל אביב. הדרך היחידה עבור בעל מוגבלות להגיע למתחם זה הינו באמצעות חניית הרכב בחניון הצמוד, המופעל על ידי המשיבה 1.
דף מידע אודות חניון **"התחנה - מנשייה"** המופעל על ידי המשיבה 1, **מצ"ב כנספח ו' לבקשה**.
- נספח ו'**
14. גם ביציאתו מחניון זה, נאלץ המבקש לשאת בעלות החניה - 16 ש"ח - וזאת חרף ניסיונותיו לשכנע את נציג החניון שהחוק פוטר אותו מנשיאה בעלות זו.
קבלת תשלום על החניה בחניון **"התחנה - מנשייה"** מיום 6.4.2012, **מצ"ב כנספח ז' לבקשה**.
- נספח ז'**
15. בשלב זה כבר לא יהיה מפתיע לגלות כי אף בחניון נוסף אליו הגיע המבקש ומוחזק על ידי המשיבה 1, נאלץ הוא לשלם וזאת על אף שמדובר בגבייה המנוגדת לחוק.
ביום 28.4.2012 ביקש המבקש לחנות בחניון האצ"ל, הממוקם במתחם הדולפינריום (בחוף המערבי) ואשר בו 290 מקומות חניה.

דף מידע אודות חניון "האצ"ל" המופעל על ידי המשיבה

(<http://www.ahuzot.co.il/parking.aspx?ID=28>) ותמונות מחניית המבקש במקום **מצ"ב כנספח ח'**

לבקשה.

נספח ח'

16. ביציאתו מחניון זה, על אף שמהווה גישה יחידה למקום ציבורי (הדולפינריום ואזור הטיילת) כהגדרתו בחוק, שוב נאלץ המבקש, על אף שפנה אל נציגי החניון בבקשה לקבל פטור מתשלום דמי החניה ופניו הושבו ריקם, לשלם עבור השימוש בחניון סכום של 16 ₪. קבלת תשלום על החניה בחניון "האצ"ל" מיום 28.4.2012, **מצ"ב כנספח ט' לבקשה.**

נספח ט'

17. מיותר לציין כי המבקש מעולם לא קיבל החזר עבור תשלומים אלו וכן מעולם לא הוצע לו החזר. למגינת הלב, ההפך הוא הנכון. משפנה המבקש אל נציגי המשיבה 1 השונים בהזדמנויות האמורות הושבו פניו ריקם. כמו כן, בפרסומי המשיבות ובכניסה לחניונים לא מופיעה כל הודעה המעידה על כך כי בעלי מוגבלויות יכולים לקבל החזר עבור התשלום על שימוש בחניון. כאמור, שלטי המשיבות בחניונים השונים מורים כי החנייה אינה כרוכה בתשלום ל"בעלי תג עגלה **בלבד**" ועל כן, ברור לכל כי על פי מדיניות המשיבות הם אינם זכאים להחזר עבור החניה, אף לא בדיעבד. תצלומים בהם ניתן להתרשם מהכיתוב בשלטי הכניסה/יציאה בחניון גני יהושע, חניון התחנה וחניון האצ"ל, **מצ"ב כנספחים י'1, י'2, י'3 בהתאמה לבקשה.**

נספחים י'1, י'2, י'3

18. אשר על כן, לא רק שנאלץ המבקש לשלם עבור השימוש בחניון בגני יהושע, למרות שהמשיבות היו אמורות לשאת בתשלום זה יחדיו, אלא ששוב ושוב, נאלץ המבקש לשלם בלית ברירה למשיבה 1 בגין שימוש בחניונים אחרים אשר היא מפעילה ברחבי העיר תל אביב, וזאת על אף היותו בעל מוגבלות וקשיי נייודות וזכאי על פי חוק לחנייה ללא תשלום שהוא אמור לשאת בו.

19. מדיניות זו של המשיבות פוגעת לא רק בכיסו של המבקש, אלא גם בכבודו ובזכותו לנגישות.

20. היות והתנהלות זו נראית היתה בעיני המבקש כלא תקינה וכמטרודה, הלך המבקש ובדק כיצד מתנהלים הדברים בחניונים אחרים. המבקש בדק ומצא בעת ביקורו בחניון בנמל התעופה בן גוריון, כי ניכר שחניית נכים במקום מוסדרת על פי חוק, וזאת על פי שלט המורה על כך כי נכים זכאים לחניה ללא תשלום עד 5 שעות וזאת ללא תלות בתו עגלה. זוהי דוגמא לאופן רצוי וראוי למילוי חובות על פי חוק החניה לנכים ואשר משום מה המשיבות מתנערות ממנו.

תצלום ההודעה בדבר "הסדר חניה לנכים" בחניון בנתב"ג **מצ"ב כנספח יא' לבקשה.**

נספח יא'

הטיעון המשפטי ועילות התביעה

חוק השוויון

21. משך שנים רבות הנתונים הסטטיסטיים אודות מצבם של בעלי המוגבלויות בארץ לא החמיאו לחברה הישראלית, שחרטה על דגלה את עקרון השוויון, וזאת בלשון המעטה. לפיכך, במהלך העשור האחרון, קידם המחוקק שורה של חוקים אשר נועדו לקדם את ענייניהם של בעלי המוגבלויות, ובכלל זאת איסור חמור בכל הנוגע לאפליה ועידוד שילובם בחברה בדגש על אמצעי נגישות בכל תחומי החיים הציבוריים,

ביניהם חוק השוויון והסדרים ספציפיים יותר כגון חוק חניית נכים.

22. המונח "בעלי מוגבלויות" כמשמעותו בחוק השוויון, ואשר אליו מתייחסים חוק השוויון וחוק חניית נכים, מוגדר כ: "אדם עם לקות פיסית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית, קבועה או זמנית, אשר בשלה מוגבל תפקודו באופן מהותי בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים".

דוק – אין ההגדרה מתייחסת באופן מצומצם לבעלי מוגבלויות בתנועה אלא היא רחבה ומקיפה (ולמען הסר ספק יצויין כי המבקש הינו מוגבל בתנועה ומסיבה זו הוגדר כמוגבל בניידות).

23. עיקרון היסוד המנוי בסעיף 1 לחוק השוויון, שנחקק בשנת 1998, קובע כי:

"זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ומחויבותה של החברה בישראל לזכויות אלה, מושתתות על ההכרה בעקרון השוויון, על ההכרה בערך האדם שנברא בצלם ועל עקרון כבוד הבריות".

24. בין היתר נקבע בחוק כי גופים פרטיים יפעלו באופן אקטיבי לקידום נגישותה של קבוצת המוגבלים למקומות ציבוריים בפרט וביתר תחומי החיים בכלל, וכן איסורים ספציפיים הנוגעים לאיסור אפליה ומאפשרים אפליה מתקנת. מתוך הבנה כי לא די באמירה הכללית האוסרת אפליה ומקדמת יחס שווה, בשנים העוקבות נחקקו תקנות ספציפיות נוספות ונערכו תיקונים בחוק שמטרתם ליישם את עיקרון העל של חוק השוויון – הוא קידום השוויון בקרב אוכלוסיית המוגבלים.

25. סעיף 2 לחוק השוויון קובע את מטרתו:

"חוק זה מטרתו להגן על כבודו וחירותו של אדם עם מוגבלות, ולעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים, וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו".

26. הפסיקה אף פירשה את החוק כמעין-חוקתי, ממנו מנשבת רוח של "חקיקת על". למשל, בבג"ץ 6790/98 אברץ נ' פקיד הבחירות לעיריית ירושלים פד נב (5), 323 (1998), מציינ המשנה לנשיא חשין כי: "חוק השוויון דובר אלינו בלשון נאצלה כמוהו כחוקי יסוד".

27. חוק השוויון מעגן את זכותם של בעלי מוגבלויות לנגישות למקומות ציבוריים ולשירותים חברתיים:

"הזכות לנגישות – עיקרון יסוד (תיקון מס' 2) תשס"ה-2005

...

19ב. אדם עם מוגבלות זכאי לנגישות למקום ציבורי ולשירות ציבורי".

28. המשיבות הפרו את זכותו של המבקש, וזכותם של יתר חברי הקבוצה לנגישות, באשר מנעו את זכותם לשימוש בחניון ללא תשלום. למגינת ליבם של בעלי מוגבלויות, בניגוד לאנשים ללא מגבלות ניידות אין להם כל ברירה אלא להשתמש במכוניות ולחנותם בחניונים על מנת להגיע למקומות ציבוריים. אין ספק כי עובדה זו הופכת את ניידותם למעמסה כלכלית של ממש. הקניית חניון ללא תשלום הינה דרכו של המחוקק לממש את זכותם לניידות דה-פקטו.

29. כמו כן, קובע חוק השוויון את איסור האפליה, הכרוכה גם בהגבלת זכותם של בעלי המוגבלויות לנגישות:

"איסור הפליה (תיקון מס' 2) תשס"ה-2005

19ג. אין מפלים אדם עם מוגבלות ואין פוגעים בזכותו לנגישות, והכל בהתאם להוראות פרק זה.

מקום, שירות ומוצר שלא למטרת רווח (תיקון מס' 2) תשס"ה-2005

119ד. חובות החלות לגבי מקום ציבורי, שירות ציבורי ומוצר לפי פרק זה יחולו בין אם המקום הציבורי, השירות הציבורי או המוצר, הם למטרת רווח ובין שלא למטרת רווח, בין אם נגבה תשלום תמורת הספקת המוצר או מתן השירות הציבורי, הפעלת המקום הציבורי, מתן הכניסה למקום הציבורי או מתן השירות במקום הציבורי ובין שלא נגבה תשלום כאמור".

30. מעבר לפגיעה האמורה בזכותם של חברי הקבוצה לנגישות באמצעות גביית הכספים האסורה, מפלות המשיבות את בעלי תו חניית נכים שאינם זקוקים לעגלה לצורך התניידותם לעומת הנכים הזקוקים לכך, בה בעת שמבחינת המוטל על המשיבות, מדובר באבחנה חסרת כל עיגון בחוק. אבחנה זו מהווה אפליה בוטה בין קבוצות שונות מקרב אוכלוסיית בעלי המוגבלויות ומהווה הפרה של זכותם לשוויון, וזאת פרט להפרה של חוק הנכים שתפורט להלן. למעשה, המשיבות עושות דין לעצמן ונוהגות על פי מדיניות שאינה תואמת את החוק או את כוונתו של המחוקק בשום אופן.

31. כאמור, לאורו של חוק השוויון ולאור הבנה של זכותם של בעלי מוגבלויות לכבוד ואוטונומיה, חוקקו הוראות חוק רבות אשר עוסקות בנגישות ומיועדות להתאים את אורח החיים המודרניים לצרכיהם של בעלי המוגבלויות. מעבר לשילובם של הנכים בחברה, התקנת אמצעי הנגישות ומתן העדפה מתקנת לבעלי מוגבלויות נועדה לגשר על הפערים שנוצרו במהלך השנים.

32. אחד מחוקים אלו, אשר למעשה חוקק לפני חוק השוויון אך התיקון הרלוונטי לענייננו – פטור מתשלום בעד חנייה במקום ציבורי לאדם עם מוגבלות - הוסדר בשנת 2005, הינו חוק חניית נכים.

33. כפי שיפורט להלן, המשיבות מפרות באופן בוטה את חוק חניית נכים, באשר הן גובות דמי חנייה מנכים בעלי תו נכה ו/או לחילופין לא עומדות בחובתן לשאת בתשלום עבור השימוש בחניון בקרב בעלי תו חניית נכים. בכך מפרות המשיבות במופגן, וברגל גסה, את הוראות חוק הנכים וחוטאות לעקרון השוויון הקבוע בחוק ולעקרון האפליה המתקנת הנובע ממנו.

סעיף 4ב לחוק החניה לנכים

34. כאמור, במסגרת חוק השוויון חוקקו הותקנו בעשור האחרון חוקים ותקנות רבים אשר נועדו לפרוט את החובה הכללית הקבועה בחוק ולהסדיר תנאי נגישות לבעלי מוגבלויות. בין היתר נקבעו הסדרים מיוחדים הקשורים לחניית נכים במקומות ציבוריים. חוק חניית נכים שם דגש על אפשרות חניה נוחה ונגישה שתאפשר לבעלי מוגבלויות גישה נוחה למקומות ציבוריים וככלל, להקל עליהם עד כמה שניתן בהשתלבות בחיי היומיום וכן להגן על כבודם.

35. ביום 7.4.2005 נכנס לתוקפו תיקון מס. 4 לחוק השוויון הקובע כי מחזיקי ומפעילי חניונים במקומות ציבוריים יאפשרו חניה ללא תשלום, עבור כל אדם עם מוגבלות אשר נדרש לחניה.

וזו לשון סעיף 4ב לחוק חניית נכים שכותרתו: "פטור מתשלום בעד חניה במקום ציבורי":

"מקום ציבורי שהגישה הנגישה היחידה אליו לאדם עם מוגבלות היא דרך חניה במקום הציבורי הכרוכה בתשלום, תחול על המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי חובה לשלם בעד חניה במקום האמור, בשל האדם עם המוגבלות, ככל שנדרש לאדם כאמור מקום חניה; לענין סעיף זה –

"אדם עם מוגבלות" – כהגדרתו בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;

"חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות" – חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998;

"מקום ציבורי" – כהגדרתו בסימן ג' לפרק ה'1 בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;

"תשלום" – לרבות שיפוי בעד תשלום."

36. כפי שניתן לראות, זכאותם של הנכים לקבל פטור מתשלום דמי חנייה, ולחילופין החובה לשפותם בעבור דמי החנייה ששילמו, מותנית בהתקיימותם של מספר תנאים מצטברים. במקרה דנן, וכפי שיבואר להלן, ברי כי לאור מגבלתו הגופנית של המבקש ומאפייני חניון גני יהושע - המופעל בשיתוף בין המשיבות, והן על יתר החניונים המופעלים על ידי המשיבה 1, מתקיימים כלל תנאיה המצטברים של הוראת החוק המזכה את המבקש בפטור מתשלום דמי החנייה. כפי שנפרט בהרחבה להלן, כלל התנאים חלים בענייננו ללא כל עוררין:

א. "מקום ציבורי" - המקום הוא מקום ציבורי על פי הגדרתו בתוספת הראשונה לחוק השוויון:

- על פי ההגדרות בחוק השוויון וכפי שיפורט בהמשך, גני יהושע הינו מקום ציבורי עקב היותו פארק ציבורי הפתוח לקהל הרחב (ובנוסף נמצאים בגדרו מקומות בילוי, פנאי ומכירת מזון).
- שאר חניוני המשיבה 1 כלולים בהגדרה של מקום ציבורי על פי חוק השוויון, המגדירה למעשה כל חניון כמקום ציבורי.

ב. "שהגישה הנגישה היחידה אליו לאדם עם מוגבלות היא דרך חניה במקום הציבורי הכרוכה בתשלום"

- הגישה היחידה לגני יהושע היא דרך החניון המופעל על ידי המשיבה 1 ונמצא בשטחי הגנים, אשר בהחזקתה של המשיבה 2.
- התנאי איננו רלוונטי בעבור שאר חניוני המשיבה, שהם מקומות ציבוריים כשלעצמם. יחד עם זאת, מעבר לצורך יצוין שרבים מהחניונים מהווים דרכי גישה למקומות ציבוריים (למשל, לטיילת תל אביב, למתחם הבילוי "התחנה" ועוד).

ג. "תחול על המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי חובה לשלם בעד חניה במקום האמור":

- המשיבה 2 היא המפעילה והמחזיקה את גני יהושע ועל כן חלה עליה החובה לשאת בתשלום השימוש בחניון עבור אדם בעל מוגבלויות. יחד עם זאת המשיבה 1 היא זו שגובה את התשלום בפועל, לכן בפועל היא מנויה על השבת הכספים. **על כל פנים, ברור כשמש שהחובה לשלם עבור החניה לא חלה על המבקש אלא על מי מהמשיבות, ביחד או לחוד!**

- המשיבה 1 מחזיקה ומפעילה את החניונים אשר בבעלותה, ביניהם את החניון בגני יהושע וחניונים נוספים, המהווים גם הם מקום ציבורי.

ד. "בשל האדם עם המוגבלות, ככל שנדרש לאדם כאמור מקום חניה":

- המבקש וחברי הקבוצה הינם אנשים בעל מוגבלויות על פי הגדרתם בחוק השוויון הזקוקים למקום חניה ובשל מגבלתם הגופנית הוענק להם על ידי משרד התחבורה תג חנייה לנכים.

חניון "גני יהושע"

37. סימן ג' בחוק השוויון מגדיר מקום ציבורי כדלהלן:

19. בסימן זה ובסימן ה' –
"מקום ציבורי" – אחד מאלה:

- (1) מקום או חלק ממקום, המפורט בתוספת הראשונה, העומד לשימושו של כלל הציבור או חלק בלתי מסוים ממנו;
(2) מקום שבו ניתן שירות ציבורי כהגדרתו בסעיף 19;

38. התוספת הראשונה מפרטת מהם אותם מקומות המוגדרים כמקום ציבורי לעניין חוק השוויון (וכתוצאה מכך לעניין סעיף דב לחוק חניית נכים), ובין היתר:

"מקום ציבורי" – אחד מאלה:
(14) גן, גן חיות, גן שעשועים, פארק, או כל מקום המשמש לבילוי ופנאי;

39. יאמר מיד, אין חולק כי מתחם גני יהושע הינו פארק וכן מקום המשמש לבילוי ולפנאי ועל כן נכנס בהגדרת מקום ציבורי לענייננו.

40. כמו כן, אין ספק כי הגישה היחידה לאזור לאדם בעל מוגבלויות היא דרך החניון הכרוך בתשלום. מדובר באזור מוקף כבישים ראשיים ואין כל אפשרות חניה בסמוך לפארק זולת החניה בחניון האמור. אף במפת המתחם ניתן להבחין בכך כי החניון למעשה מהווים את הגישה היחידה לאזור עבור אדם עם מוגבלויות וכן כי ללא כניסה לחניון לא הייתה למבקש או לשאר חברי הקבוצה אפשרות ליהנות מחלקים גדולים מהפארק ומהאתרים שהוא מציע לבאים בשעריו (יצויין כי מתחם גני התערוכה הינו מעבר לכביש הסואן ואין אפשרות ריאלית לנכה לחנות שם ולהתנייד לגני יהושע). מפת הפארק כפי שהיא מפורסמת באתר המשיבה 2 מצ"ב כנספח יב' לבקשה.

נספח יב'

41. המשיבה 2 הינה המחזיקה בפארק ובחניון הצמוד אליו ואילו המשיבה 1 הינה המפעילה של החניון ועל כן עליהם לשאת, ביחד או לחוד, בעלות חניית המבקש ושאר חברי הקבוצה, בחניון.

יתר חניוני המשיבה 1

42. כאמור, חוק חניית נכים מפנה להגדרה של מקום ציבורי אשר קבועה בסימן ג', בפרק ה' בחוק השוויון. על פי סעיף 16 לתוספת הראשונה לחוק "מקום ציבורי" הינו גם אחד מאלו [ההדגשה אינה במקור, הח"מ]:

"(16) חניון, מסוף, נמל, תחנת אוטובוס, תחנת מוניות, תחנת רכבת, או כל מקום המשמש לתחבורה ציבורית, ולענין נגישות המקום הציבורי - למעט תחנות, נמלים ומקומות כמשמעותם בפרק ה'".

43. על כן, למעשה כל חניוני המשיבה מהווים גם הם מקומות ציבוריים על פי ההגדרה בחוק, שכן הם נמנים עם ההגדרה המנויה בסעיף 16 לתוספת הראשונה. לפיכך, מחויבת המשיבה 1 לספק חניה ללא תשלום לכלל בעלי המוגבלויות אשר נזקקים לחניון, שכן הוא מקום ציבורי כשלעצמו.

44. באשר לחניון כמקום ציבורי, כפי שכבר נאמר אין צורך להראות כי זה מקום הגישה היחיד למקום הציבורי (שכן זה משתמע מעצם הגדרת המקום). יחד עם זאת ומעבר לדרוש, ראוי לציין כי מרבית החניונים של המשיבה 1 מיועדים, כמו למשל החניון בגני יהושע או חניון "התחנה – מנשייה" לשמש גישה למקומות ציבוריים מרכזיים בעיר. כפי שניתן לראות מרשימת החניונים שמצורפת כנספח יג' לבקשה, חניוני המשיבה 1 פרוסים במקומות ציבוריים בתל אביב ומטבע הדברים מהווים גישה בלעדית למקומות מרכזיים בעיר.

45. כך לדוגמא, וכפי שכבר צויין, לאור העובדה כי טיילת תל אביב, מחלקה הצפונית ועד חלקה הדרומי הגובל ביפו, תחומה מצידה המזרחי בציר תנועה מרכזי אשר אינו מאפשר חנייה בצידו זולת בחניוני השונים הפרוסים לאורך ציר תנועה מרכזי זה, הרי שנכה החפץ בהגעה לחלקה הדרומי של טיילת תל אביב נאלץ לחנות את רכבו בחניון האצ"ל המשמש גישה לטיילת תל אביב ולדולפינריום, אשר מהווים גם הם מקום ציבורי. כמו כן, חניון "התחנה- מנשייה" שהוזכר לעיל משמש במקור הגישה היחיד למתחם התחנה, מתחם בילוי ופנאי בו מתקיימים אירועים תרבותיים ואומנותיים אשר אין חולק שהוא נופל לגדרי "מקום ציבורי" שבתוספת.
46. המשיבה 1 הינה המפעילה והמחזיקה של כל אותם חניונים, המהווים בעצמם מקום ציבורי ועל כן אין ספק כי אחריותה הינה לספק חניה ללא תשלום, כפי שמוגדר בחוק. ויודגש שאין החוק דורש **בעלות**, אלא די בהפעלה או החזקה של החניון.

התאמת המבקש וחברי הקבוצה להגדרה בחוק

47. המבקש וכן יתר חברי הקבוצה הינם בעלי מוגבלויות, בהתאם להגדרה בחוק השוויון הקובעת:
- "אדם עם מוגבלות" - אדם עם לקות פיסית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית, קבועה או זמנית, אשר בשלה מוגבל תפקודו באופן מהותי בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים.**
48. כפי שתואר לעיל, המבקש סובל מלקות פיסית קבועה אשר מגבילה את תפקודו ובפרט את יכולת הניידות שלו, באופן שהביא להכרה באחוזי נכות כלליים בשיעור של 78% וכן, אחוזי ניידות בשיעור של 40%. **לפיכך, אין ספק כי כוונת המחוקק הייתה להקל על בעלי מוגבלויות כגון המבקש.**

סעיף 3(ב) לחוק הגנת הצרכן - ניצול מצוקת הצרכן

49. סעיף 3(ב) לחוק הגנת הצרכן קובע:
- "(ב) לא יעשה עוסק דבר - במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה, או בכל דרך אחרת, שיש בו ניצול מצוקתו של הצרכן, בורותו, או הפעלת השפעה בלתי הוגנת עליו, הכל כדי לקשור עסקה בתנאים בלתי מקובלים או בלתי סבירים, או לשם קבלת תמורה העולה על התמורה המקובלת."**
50. כאמור, חברי הקבוצה הינם כקהל שבוי הנזקק ונצרכים, בשל מוגבלויותיהם השונות, לשירותי החניה של המשיבות. לחברי הקבוצה אין ברירה של ממש אלא להשתמש ברכב לצורך ניידותם ולהחנות את רכבם בחניון המשיבות כאשר הם מעוניינים לממש את זכותם לעשות שימוש במקום ציבורי. לפיכך, למעשה בעת שחפץ אחד מחברי הקבוצה לעשות שימוש במקום ציבורי ולהנות מבילוי בו, כשם שנהנה ממתקניו כל אזרח שאינו בעל מגבלות, עומדות בפניו שתי אפשרויות: האחת, להשתמש בחניון הסמוך למקום הציבורי; השניה, להמנע מלהגיע למקום הציבורי כלל; ברי כי בחירה, בחוסר ברירה, באפשרות השנייה, פירושה הדרת ציבור בעלי המוגבלויות מחיי היום יום בישראל.
51. המשיבות מנצלות מצוקה זו וכן את היעדרה של חלופה אחרת באשר הן גובות כספים מחברי הקבוצה עבור השימוש **בחניון וזאת על אף שחוק חניית נכים קובע מפורשות כי העלויות על השימוש בחניון בקרב אוכלוסייה זו יחול על המשיבות.** אין ספק כי גביית תשלום רגיל עבור השימוש בחניון לעומת 0 שקלים שאמורים חברי הקבוצה לשלם הינו תמורה שאינה מתקבלת על הדעת ואף אינה סבירה ומנוגדת להוראות החוקים השונים אשר הובאו לעיל.

הפרת חובה חקוקה

52. עילה זו עניינה בהפרת החובה החקוקה הקבועה בסעיף 63 לפקודת הנזיקין:

"(א) מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק — למעט פקודה זו — והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוג או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.
(ב) לענין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני."

53. כאמור, המשיבות הפרו את חוק השוויון שכן הן מגבילות את זכותם של בעלי מוגבלויות למקומות ציבוריים, וכן את סעיף 4 לחוק חניית נכים, באשר גובות הן מן הנכים בעלי תו חניית הנכים תשלום בעבור דמי חנייה, ולחילופין, אינן מממנות חניה עבור ציבור בעלי המוגבלויות בחניונים אשר בהחזקתן ו/או תפעולן של המשיבות וכן, בחניון גני יהושע המשמש כמקור גישה יחידי למקום הציבורי שבהחזקתה של המשיבה 2. מעבר לכך, מבחינות המשיבות שלא כדין בין בעלי מוגבלויות מקבוצות שונות.

54. אין כל ספק כי הוראת החוק נועדו לקדם את השוויון ולצמצם את הפערים בין אוכלוסיית בעלי המוגבלויות ושאר החברה וכן לאפשר להם אמצעי נידות אשר יאפשרו את השתלבותם בכל תחומי החיים הציבוריים. מעבר לכך, הוראת החוק בחוק חניית נכים נועדה להקל על כיסם של בעלי המוגבלויות, אשר אין באפשרותם ברירה אלא להתנייד באמצעות רכב ולשלם כספים רבים עבור תחזוקה ותשלום עבור חנייה. זאת להבדיל מאנשים אשר אינם סובלים ממוגבלויות ומסוגלים להתנייד באופן רגלי או לחנות במקומות רחוקים יותר מהמקום הציבורי באופן שיאפשר להם לחנות ללא תשלום. במאמר מוסגר יצויין כי בלאו הכי בעלי מוגבלויות נאלצים להשקיע כספים רבים ברכישת רכבים מתאימים ואביזרים שונים, והמחוקק ביקש להקל עליהם לפחות בעלויות החניה.

55. לפיכך, בהפרת החוק ובגביית הכספים גורמות המשיבות למבקש וליתר חברי הקבוצה בדיוק את הנזק שהמחוקק התכוון למנוע: לא רק שהיא פגעה בכיסו, היא אף פגעה בכבודו, בזכותו לניידות (הנובעת מהזכות לאוטונומיה ושוויון) וכן גרמה לאפלייתו מקרב בעלי מוגבלויות אחרים.

56. לאור כל זאת, חייבות המשיבות בפיצוי המבקש ויתר חברי הקבוצה עבור הנזק שגרמה להם.

עשיית עושר ולא במשפט

57. עילה זו עניינה בעשיית עושר ולא במשפט על פי סעיף 1(א) לחוק עשיית עושר ולא במשפט תשל"ט-1979, אשר קובע כך:

"מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן - הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן - המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה - לשלם לו את שוויה."

58. כאמור, מעבר לפגיעה בזכותם של בעלי המוגבלויות לכבוד ושוויון, פוגעות המשיבות בכיסם ולמעשה על ידי התחמקותן מחובתן בחוק, עושות על גבם כספים רבים שלא כדין.

59. כאמור, אוכלוסיית בעלי המוגבלויות הן כקהל שבוי בכל הנוגע לצורכם במקומות חנייה ואין בידם ברירה אלא לחנות בחניונים שלעיתים כרוכים בתשלום (ובסכומים לא מבוטלים). המחוקק, שראה בעיה

זו לנגד עיניו קבע כי בעלי המוגבלויות לא יצטרכו לשאת בתשלום זה אלא המשיבות הן אלה שצריכות לשאת בעלויות. אולם, למרבה הצער המשיבות מתעלמות מדברי המחוקק באופן בוטה ובפועל מרוויחות כספים רבים - שלא כדין.

60. נוסף על כך את העובדה כי המשיבות אינן טורחת ליידע את בעלי המוגבלויות (פרט לאלו בעלי תו "עגלה") על זכותם לפטור מתשלום עבור השימוש בחניון ו/או לכל הפחות על זכותם לדרוש את התשלום בדיעבד באמצעות שילוט מתאים.

61. יתרה מכך, אף כאשר פונים נכים בעלי תו חניה רגיל לנכים משיבות להן המשיבות, בעזות מצח של ממש, תוך עשיית דין לעצמן, כי אין הם זכאים לכל הנחה ו/או שיפוי בדמי החנייה מאחר ואין בידם תו נכה מסוג "עגלה".

62. מדובר בסכום שאינו מבוטל עבור כל לקוח לבדו. כאמור, שעת חניה עולה בין 8 ל-24 שקלים לשעה הראשונה, כאשר במרבית החניונים (ובממוצע) התשלום הינו 16 ₪ לשעה ראשונה ותשלום יחסי נוסף עבור כל רבע שעה. לעיתים לקוח יכול להיזקק למספר רב של שעות חניה. יתר על כן וכפי שיפורט להלן, מצירוף המקרים של כלל לקוחות המשיבות בהם הגבייה הייתה שלא כדין מדובר בסכומים גדולים עוד יותר שהמשיבות עשו שלא כדין.

63. לפיכך, זכאים חברי הקבוצה לפיצוי שלא יפחת מגובה הסכום ששולם על ידם למשיבות ושאלו גלגלו לכיסן שלא כדין.

התאמת התובענה כתובענה ייצוגית

64. סעיף 3(א) לחוק קובע כי תובענה ייצוגית ניתן להגיש "בתביעה כמפורט בתוספת השנייה". כאמור, תובענה זו נכנסת בגדרו של סעיף 9 לתוספת השנייה ל"חוק התובענות" הקובע:

"(1) תביעה בעילה לפי פרקים ד', ה' או ה'1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות."

65. כאמור, המשיבות מפרות את סעיפים 19ב-ד באשר פוגעות בזכותם של בעלי מוגבלויות לשוויון, בכך שמנעה מחברי הקבוצה את זכותם לנגישות והפרה את מטרת החוק והיא לצמצם את הפערים הקיימים בין אוכלוסיית בעלי המוגבלויות לבין יתר החברה. כמו כן, הפרה את החובה לפעול באופן שוויוני באשר היא מפלה, ללא כל עיגון בחוק, בין בעלי תו חניה לעגלה לבין יתר בעלי המוגבלויות.

66. כמו כן, תביעה זו נכנסת בגדרו של סעיף 1 לתוספת השנייה לחוק התובענות הייצוגיות הקובע:

"תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לעניין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו."

67. לפי סעיף 1 לחוק הגנת הצרכן:

"עוסק" - מי שמוכר נכס או נותן שירות דרך עיסוק, כולל יצרן;"

68. המשיבות הינן חברות בע"מ, העונות לגדר "עוסק" לפי הגדרת חוק הגנת הצרכן שכן הן נותנות שירות של חניון ציבורי - אם בהחזקתו (במקרה של המשיבה 2) ואם בהפעלתו (במקרים של המשיבה 1) המבקש הינו לקוח המשיבות, באשר ביקש להיקשר עם המשיבה 1 בעסקה ולהחנות את רכבו בחניונים אשר באחזקתה ומופעלים על ידה וכן ביקש לבקר בגני יהושע המוחזקים ומופעלים על ידי המשיבה 2 וזאת בין היתר על ידי חניית רכבו בחניון המוחזק על ידה.

69. ודוק: החוק חל על היחסים בין לקוח לבין עוסק בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו – כלומר, אף אם היה בוחר מי מחברי הקבוצה שלא לחנות בחניון בשל העובדה כי המשיבה גובה כספים שלא כדין, הרי שהיו היחסים נכנסים בגדרי החוק. בנוסף, המחוקק התכוון כי המונח "עוסק" כולל: מוכר, ספק, יצרן או משווק. ניכר בעליל כי מטרת חקיקת חוק תובענות ייצוגיות היה להרחיב את עילות התביעה ואת זהות הגורמים נגדם ניתן להגיש בקשה לאישור תובענה כייצוגית.

70. בהמשך לאמור יוזכר כי העניין שבין עוסק ללקוח איננו צריך להיות עניין צרכני דווקא הנובע מחוק הגנת הצרכן אלא יכול להיות כל עילה שהיא ובלבד שהיא שנוצרה במסגרת יחסים שבין עוסק ללקוח. קביעה עקרונית זו נמצאת בפסיקתו של בית המשפט העליון בפרשת **עמותת אגודת בעלי מוניות התחנה**, מפיו של כב' השופט נ' הנדל:

"החוק אינו דורש שהצדדים יתקשרו בעסקה. היקף הפרט רחב – בקשר שבין העוסק לבין הלקוח. ההגדרה המצמצמת היא כי מדובר ב"עוסק" כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן. ודוק, חוק הגנת הצרכן יסייע בהגדרת השאלה מיהו "עוסק", ברם נושא התביעה אינו מוגבל לעילות המפורטות בחוק הגנת הצרכן בלבד. המחוקק בחר להרחיב, ולא בכדי החוק מנוסח כפי שנוסח. לשם השוואה, ניטול לדוגמה את פרט 4 לתוספת השנייה בחוק התובענות הייצוגיות, המאפשר הגשתה של בקשה לאישור תובענה ייצוגית ב"עילה לפי חוק ההגבלים העסקיים". פרט 7, כמוהו, מאפשר הגשתה של בקשה לאישור תובענה ייצוגית ב"עילה לפי חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א - 2000". לא כך הוא לעניינו של פרט 1 לתוספת השנייה. פרט זה אינו מפנה לעילה ספציפית המנויה בחוק הגנת הצרכן, אלא מאפשר הגשתה של בקשה לאישור תובענה ייצוגית בגין כל קשר הנוגע ליחסי לקוח ועוסק, כמשמעות האחרון בחוק הגנת הצרכן, אפילו אם הצדדים לא הכרתו חוזה. ואם בכך לא סגי, הרי שלא רק שזוהי לשונו של החוק, כי אם גם כוונת המחוקק כפי שעולה היא מדברי ההסבר להצעת החוק ולתזכירו ובמסגרתו צוין כי:

"הפרט מרחיב על ההסדר הקבוע בחוק הגנת הצרכן, באופן שהוא מאפשר הגשת תובענה ייצוגית נגד מוכר, ספק, יצרן, יבואן או משווק של מוצר או שירות, בזיקה ליחסים שבין לבין לקוח, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, לרבות בעניין הקודם להתקשרות, ואף אם לא נערכה התקשרות בפועל. הפרט אינו מצמצם את הגשת התובענה הייצוגית לעילות הקבועות כיום בחוק הגנת הצרכן, לאור הביקורת שנמתחה על ההסדר המצומצם, שהגביל הגשתן של תובענות ייצוגיות לעילות לפי חוק זה. הגבלה זו הביאה לכך שבמרבית התביעות הצרכניות לא ניתן היה להגיש תובענה ייצוגית. בפועל הגבלה מוקדמת זו הביאה להארכת ההתדיינות ולנכונות של תובעים ייצוגיים להגיע לפשרות בשיעורים נמוכים מהסכום המגיע לקבוצה כדי למנוע את הסיכון של מחיקת הבקשה ההגבלה האמורה היא אחת המכשלות המרכזיות מהן סובל הדין הקיים [...] ההסדר המוצע מסיר את ההגבלה האמורה ומבהיר כי כל התחום הצרכני הוא נושא להגשת תובענות ייצוגיות" (תזכיר חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו - 2006 מיום 28.2.2005, בע"מ 44).

ע"א 4696/98 ע"ד אילן גפן נ' עמותת אגודת בעלי מוניות התחנה (פורסם בנבו) (ההדגשים נוספו, הח"מ)

[וראה גם דברי כב' השופטת מ. נד"ב בת"צ (מחוזי מרכז) 4398-09-08 ליטבין נ' בלה שלומקינס בע"מ (פורסם בנבו) ומאמרו של המלומד א. קלמנט, "קווים מנחים לפרשנות חוק התובענות הייצוגיות, התשס"ו-2006", הפרקליט מט(1) 131 (2006), בעמ' 134-135].

71. הרי שגם עוולות של הפרת חוק השוויון וחוק חניית נכים ושאר עילות, כשרות וראויות לבוא במסגרת הפרט הראשון לתוספת השניה לחוק התובענות, כאשר עסקינן ביחסים בין עוסק ללקוח.

קיומה של עילה אישית

72. לפי סעיף 4(א)(1) לחוק:

"אדם שיש לו עילה בתביעה או בעניין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם – בשם אותה קבוצה".

73. למבקש קיימת עילת תביעה אישית נגד המשיבות, כמתואר לעיל, שכן המבקש חנה בחניוני המשיבה 1 ונאלץ לשלם עבור השימוש בחניוניה וזאת על אף העובדה כי הוא פטור מתשלום על פי חוק, בהיותו בעל מוגבלות פיסית ובעל תו חנייה לנכים.

כאמור, המבקש ביקר בפארק גני יהושע המוחזק והמופעל על ידי המשיבה 2, אשר אמורה על פי הוראות החוק שהובאו לעיל לשאת בתשלום עבור החנייה המספקת גישה למקום הציבורי.

74. עילה זו מעוררת שאלות משותפות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה - הלקוחות אשר נאלצו לשלם למשיבה 1 עבור השימוש בחניוניה בתקופה הקובעת, בניגוד לקבוע בחוק וכן לכל חבר בתת הקבוצה - בעל מוגבלות אשר ביקש לבקר בגני יהושע ונאלץ לשלם עבור שימוש בחניון במקום על אף שהעלויות אמורות לחול על המשיבות ביחד ולחוד.

הגדרת הקבוצה והשאלות המשותפות

75. קבוצת בני האדם אשר להם שאלה משותפת של עובדה או משפט בעילת תביעה זו כוללת קבוצה כללית ותת קבוצה:

א. **הקבוצה** - כוללת את כל מי שהינו מוכר כבעל מוגבלות כהגדרתו בחוק השוויון ולרבות אדם בעל תעודת נכה ואדם בעל תו חניה לנכה בעל תו משולש ו/או כל אדם אחר בעל מוגבלות אשר נדרש לחניון, למעט אדם בעל תו עגלה ונאלץ לשלם בתקופה הקובעת (שבע השנים האחרונות עד ליום הגשת הבקשה) עבור שימוש באחד מחניוני המשיבה 1.

ב. **תת קבוצה** – כוללת כל אדם אשר נמנה תחת הקבוצה הכללית ואשר נאלץ לשלם עבור שימוש בחניון "גני יהושע".

חישוב הנזק

נזקו האישי של המבקש

76. כאמור, שעת חניה באחד מחניוני המשיבה בהם חנה המבקש עלותה 16 ₪.

77. המבקש חנה במהלך התקופה הקובעת 3 פעמים באחד מחניוני המשיבה 1, באופן הבא:

א. ביום 8.3.2012 חנה בחניון הפארק ושילם עבור השימוש בחניון סכום של 20 ₪.

ב. ביום 6.4.2012 חנה בחניון התחנה ושילם עבור השימוש בחניון סכום של 16 ₪.

ג. ביום 28.4.2012 חנה בחניון האצ"ל ושילם עבור השימוש בחניון סכום של 16 ₪.

78. על כן, סך עלויות החניה של המבקש הינן 52 ₪, כאשר 32 ₪ מתוכם היו אמורים לחול על המשיבה 1 ואילו 20 ₪ על המשיבות 1-2 ביחד ולחוד עבור השימוש בחניון גני יהושע.

79. בנוסף על כך, יש להוסיף לשיעור הנזק את הנזק הבלתי ממוני של המבקש. המשיבות פגעו בכבודו של המבקש ובזכותו לנגישות ומנעו ממנו את ההנאה הכרוכה בבילוי במקום ציבורי, שכן נאלץ לשלם עבור חניה כאשר ידוע לו כי הוא זכאי לחניה ללא תשלום.

80. מאחר שאין למבקש ולבאי כוחו עוגן בעזרתו יוכלו לקבוע את סכום הפיצוי בגין הנזק הבלתי ממוני, נעזרו המבקש ובאי כוחו בפסיקת בית המשפט העליון בע"א 10085/08 **תנובה - מרכז שיתופי נ' עזבון המנוח תופיק ראבי ז"ל** (פורסם בנבו, 4.12.2011) (להלן: "**עניין תנובה**"). בפסק דין זה, דנו בסכומים שיש לפסוק בגין ראש נזק של רגשות שליליים ובגין ראש נזק של פגיעה באוטונומיה. בית המשפט בעניין **תנובה** פסק 250 ₪ לכל אחד מהמבקשים בגין שני ראשי הנזק - רגשות שליליים ופגיעה באוטונומיה.
81. על אף שהמבקש סבור שהנזק הבלתי ממוני שנגרם לו גבוה יותר, לצורך העניין סכום הפיצוי יועמד על סך של 250 ₪, כפי שהיה בפסק הדין בעניין **תנובה**.
82. לפיכך, סך שיעור הנזק של המבקש הינו: 302 ₪.

שיעור הנזק המשותף לכלל חברי הקבוצה

נזק ממוני

83. כאמור, המשיבה 1 גובה כספים מחברי הקבוצה עבור שימוש בחניון וזאת על אף שעלויות החניה בגינם אמורות לחול על המשיבות.
84. על פי בדיקת ב"כ המבקש וזאת בהסתמך על מידע המופיע באתר משיבה 1, בעבור שעת חניה בחניוניה (לגביהם ישנם באתר נתונים על עלויות החניה) גובה המשיבה 1 כ-16 שקלים לשעה בממוצע (כאמור, מחיר השימוש בחניוני במשיבה בשעה הראשונה נע בין 8 ל-24 שקלים). עלות ממוצעת של שעה נוספת עומדת על כ-50 אחוז מהסכום הנ"ל, דהיינו על 8 שקלים. יש להתחשב בכך שמכיוון שמדובר בחניונים שממוקמים לרוב בקרב מקומות ציבוריים אשר הבילוי בהם אורך מספר שעות, לרוב השימוש בחניון אורך כמה שעות. על כן, הנזק עבור כל חבר קבוצה עשוי להסתכם בכמה עשרות שקלים. רשימת חניוני המשיבה 1 עם המידע אודות עלויות החניה בהם, מתוך אתר המשיבה <http://www.ahuzot.co.il/?page=parking&txt> (חניונים) **מצ"ב כנספח יג' לבקשה**.

נספח יג'

85. כאמור, חוק חניית נכים נכנס לתוקפו החל מיום 7.4.2005. לפיכך התקופה הקובעת לשיעור הנזק הינה שבע השנים האחרונות עד ליום הגשת הבקשה.
86. ההנחה הזהירה של המבקש הינה כי בשבע השנים האחרונות, כל חבר קבוצה חנה כפעמיים בשנה באחד מחניוני המשיבה 1. יש לציין כי מדובר בהערכה זהירה במיוחד, שכן מדובר בחניונים אשר מוצבים ביעדים מרכזיים בעיר תל אביב ומאפשרים גישה למגוון של מקומות ציבוריים ומקומות עבודה.
87. ההנחה היא כי בממוצע כל אחד מחברי הקבוצה חנה למשך כשעתיים וחצי בכל ביקור בחניון, דהיינו, שילם סך של 28 שקלים (4+8+16). על כן, הנזק הממוני הממוצע של כל אחד מחברי הקבוצה מוערך ב- **392** ₪ [14*28].

נזק בלתי ממוני

88. כאמור, בנוסף לנזק הממוני הניכר, סבלו חברי הקבוצה מנזק בלתי ממוני כתוצאה מהתנהלותן של המשיבות.
89. המשיבות פגעו בזכותם של חברי הקבוצה לנגישות ובכל מנעו מהם את זכותם להנאה ממקומות ציבוריים באופן חופשי, כפי שהתכוון המחוקק. בגין מצוקתם של חברי הקבוצה, למעשה לא נותרה בידם ברירה אלא לשלם עבור חניה בכל פעם שהם חפצים להגיע למקום ציבורי, שכן אין בידם אפשרות

גישה אחרת. התנהלות זו מהווה הן פגיעה בכבודם של חברי הקבוצה והן פגיעה בתחושת האוטונומיה שלהם.

90. מעבר לכך, פגעו המשיבות בזכותם של חברי הקבוצה לשוויון. שכן בהוראת חוק חנית נכים התכוון המחוקק ליצור העדפה מתקנת לטובת אוכלוסיית בעלי המוגבלויות על מנת לצמצם ולו במקצת את הפערים הקיימים בינם לבין יתר האוכלוסייה. זאת ועוד, המשיבות מפלות בין חברי הקבוצה לבין בעלי תג עגלה ללא שום הצדקה או אסמכתא בחוק, באשר כל בעלי המוגבלויות אשר זקוקים לחניה, זכאים לחניה ללא תשלום ללא כל הבחנה ביניהם.

91. כאמור מעלה (סעיף 81), בהיעדר יכולת של ממש לקבוע את סכום הפיצוי בגין הנזק הלא-ממוני, הרי שלאור פסק הדין בעניין **תנובה**, יועמד הפיצוי בגין ראש נזק זה על סך מינימלי של 250 ש"ח לכל תובע.

92. למען הסר ספק אי היכולת לשער את סכומו הממשי של הנזק הבלתי ממוני, אינה גורעת מסמכותו של בית המשפט הנכבד לפסוק כי על המשיבות לשאת בעלויות אלו בבקשה זו המוגשת לפי פרט 9 לתוספת השנייה לחוק התובענות, זאת בהתאם לסעיף 20 לחוק התובענות הייצוגיות הקובע כך:

"(ה) בית המשפט לא יפסוק בתובענה ייצוגית פיצויים לדוגמה, וכן לא יפסוק פיצויים בלא הוכחת נזק, למעט בתביעה כמפורט בפרט 9 בתוספת השניה, ואולם אין באמור כדי למנוע פסיקת פיצויים בשל נזק שאינו נזק ממון."

93. לסיכום, נזקו של כל חבר קבוצה מוערך בכ- 642 ₪.

שיעור גודל הקבוצה

הקבוצה הכללית

94. לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, על פי סקר בריאות שנערך בשנת 2009 נמצא כי בישראל ישנם 218,800 בעלי מוגבלויות אשר מוגבלים בניידות. ההנחה הינה כי כל אותם אנשים נכנסים תחת הקטגוריה של בעלי מוגבלויות על פי חוק השוויון, וכן זקוקים לחניון על מנת להגיע למקומות ציבוריים. נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה **מצ"ב כנספח יד' לבקשה**.

נספח יד'

95. גני יהושע מהווים מקום ציבורי פופולארי עבור כלל תושבי המדינה ולעיתים אף מתקיימים שם אירועים מרכזיים ביותר (למשל, הופעות של אמנים מהארץ או בחו"ל, ירידים למיניהם, שיט בירקון, ועוד ועוד). יחד עם זאת, לצורך שיעור נזקם של חברי הקבוצה, נתייחס לנתונים אודות מספר בעלי המוגבלויות בעלי קשיי ניידות אשר נמצאים שמחוזות תל אביב ומרכז, שכן יש סבירות גבוהה עד ודאית כי יזקקו לאחד מחניוני המשיבה באזור. לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מספר בעלי קשיי ניידות אשר מתגוררים במחוזות אלו מסתכם לכדי **88,200 אנשים**, על אלה יתווספו עוד כ-12,000 בעלי קשיי ניידות המתגוררים באזורים אחרים בארץ שעשו שימוש באחד החניונים בשבע השנים האחרונות. דהיינו 100,000 איש - זהו מספר חברי הקבוצה המיוצגת המשוער.

תת הקבוצה

96. כאמור, חניון גני יהושע ממוקם במקום מרכזי בעיר ומהווה גישה לגני התערוכה ובמידה מסויימת גם ללונה פארק שבסמוך ולאתרים נוספים.

97. על פי חישוב מספר מקומות החניה המופיעים באתר האינטרנט של משיבה 1, הסך הכולל של מקומות חניה המצויים בחניוני המשיבה 1 הינו כ-19,000 מקומות. מספר מקומות החניה הכולל בחניון גני יהושע (אשר בהחזקתה של המשיבה 2 ומשמש גישה למקום הציבורי אשר בהחזקתה ותפעולה) הינו 2,039.

כלומר, חלקיות הנזק של תת קבוצה 2 מתוך כלל הקבוצה הינו כ-11% מכלל הנזק [19,000/2,039] והוא שיעור הנזק המשוער החל על המשיבה 1-2 ביחד ולחוד.

98. על פי חישוב זה, כ-10,732 מחברי הקבוצה הכללית נמנים גם על תת הקבוצה.
99. נתונים אלו מתיישבים אף עם מספר מקומות החניה המוקצים לנכים בחניון גני יהושע. על פי אתר האינטרנט של המשיבה 2, סך מקומות החניה השמור לנכים בחניוני המשיבה 2 הינו 64 מקומות [46 מקומות בחניון שד' רוקח מול הלונה פארק, 19 מקומות בחניון הספורטק ו-10 מקומות נוספים בחניון הגולפיטק]. כאשר בהנחה כי חברי הקבוצה לרוב חונים במקומות המיועדים לנכים, משמעות הדבר היא שבממוצע 1.3 מחברי הקבוצה חונים בכל אחד ממקומות החניה ביום [הסבר החישוב: 9,465/64 - חברי תת הקבוצה / מספר מקומות החניה = חניה אחת לכל 148 מחברי תת הקבוצה. מדובר ב-19,000 חניות בשנה, או שימוש כל יום ב-52 חניות לבעלי מוגבלויות – דהיינו תפוסה של כשליש. דבר המתקבל על הדעת].

חישוב הנזק

100. כאמור, מספר חברי הקבוצה הכוללת הינו כ-100,000 אנשים בעלי מוגבלויות. הנזק הממוני של כל אחד מחברי הקבוצה בתקופה הרלוונטית לבקשה חושב מעלה ועומד על 392 ש"ח. סך הנזק הממוני המשוער לכלל חברי הקבוצה הינו: 39,200,000 ₪.
101. בהנחה כאמור, שכל אחד מחברי הקבוצה זכאי לפיצוי עבור נזקיו הבלתי ממוניים בסך של 250 ₪, סך הנזק הבלתי ממוני המשוער לכלל חברי הקבוצה הכללית הינו: 25,000,000 ₪.
102. סך הנזק לכלל חברי הקבוצות הינו: 64,200,000 ₪.
103. על כן, הנזק המשוער לחברי הקבוצה הינו: 57,310,000 ₪, ולחברי תת הקבוצה הינו: 6,890,000 ₪.

התקיימות התנאים לאישור תובענה ייצוגית

104. סעיף 8(א)(1) לחוק: "התובענה מעוררת שאלות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה".
105. השאלות העובדתיות והמשפטיות המשותפות לכלל חברי הקבוצה הן:
א. האם רשאית המשיבה 1 לגבות תשלום עבור חניה ממי שמוכר כבעל מוגבלות על פי ההגדרה בחוק?
ב. האם החניונים המנוהלים על ידי המשיבה 1 הינם מקום ציבורי כהגדרתו בחוק השוויון?
ג. האם המשיבות מפלות בין בעלי מוגבלויות שונים כאשר מימנו חניה עבור בעלי תג עגלה בלבד, בניגוד לדברי החוק?
106. שאלות אלו משותפות לכלל חברי הקבוצה, שכן כלל חברי הקבוצה הינם בעלי מוגבלויות אשר ביקשו לחנות בחניוני המשיבה 1 ולא נענו לזכותם לחנות ללא תשלום.
107. בנוסף, השאלות המשותפות לחברי תת הקבוצה הינם:
א. האם החובה לשאת בתשלום עבור חניה לבעלי מוגבלויות בחניון גני יהושע חל על המשיבות?
ב. האם גני יהושע הינם מקום ציבורי כהגדרתו בחוק השוויון? האם קיימת גישה אחרת לגנים עבור בעלי מוגבלויות פרט לחניון?

108. למען הסר ספק יצוין, כי זה מכבר נקבע בפסיקה כי דרישת המחוקק לשאלות משותפות של משפט או של עובדה אינן צריכות להיות בנוגע לכל פרטי הטענה ודי בכך שהסוגיה המרכזית בתובענה הייצוגית הינה משותפת. וכך נקבע בעניין רע"א 8332/96 שמש נ' רייכרט, פ"ד נה (5) 276, 297-296 (2001):

"אין לפרש את הדרישה לקיומן של שאלות של עובדה ומשפט המשותפות לקבוצה כדרישה לזהות מלאה בכל השאלות הטעונות הכרעה לגבי כל קבוצת התובעים. דרישה של זהות מוחלטת בכל השאלות הטעונות הכרעה, עובדתיות כמשפטייות, תסכל את תכלית התובענה הייצוגית ותהפוך את השימוש בה למשימה בלתי אפשרית. לפיכך, יש לאמץ גישה לפיה די בכך שהשאלות העיקריות, העומדות במוקד הדיון, תהיינה משותפות לחברי הקבוצה, ואין נפקא מינא אם מתקיים שוני בשאלה משנית זו או אחרת"

109. בהתאם לכך, אף בענייננו לא קיים קושי מיוחד להגדיר את הקבוצה המיוצגת, באשר השאלות שמעלה המבקש נוגעות לכלל חברי הקבוצה. בית המשפט כבר דן בעבר במקרים דומים לעניין הנידון בתביעה זו והכריע כי לא קיים קושי בסוגיה זו. פסק הדין בת"צ (ת"א) 28705-10-10 דר' אורלי שלמה נ' חברה לנהול של דיזנגוף סנטר בע"מ (פורסם בנבו, להלן: "עניין דיזנגוף סנטר") אשר עסק בהפרת המשיבה להקצות מקומות חניה ללא תשלום לבעלי תג נכה בדיזנגוף סנטר. בעניין זה הגיעו הצדדים לפשרה ובאישור הפשרה קבע בית המשפט כדלהלן:

"בפסיקה נקבע כי אין לפרש את הדרישה לקיומן של שאלות של עובדה ומשפט המשותפות לקבוצה כדרישה לזהות מלאה בכל השאלות הטעונות הכרעה לגבי כל קבוצת התובעים, וכי יש לאמץ גישה לפיה די בכך שהשאלות העיקריות, העומדות במוקד הדיון, תהיינה משותפות לחברי הקבוצה. במקרה דנן אותן שאלות של משפט ועובדה רלבנטיות לכל חברי הקבוצה מחזיקי תג נכה בישראל."

110. בנוסף, קיימת "אפשרות סבירה" כי התובענה תוכרע לטובת הקבוצה. העובדות נתמכות בראיות ואינן מעלות מחלוקת של ממש. מילות החוק ברורות וקובעות חובה ברורה, אשר המשיבות הפרו. בנוסף, המבקש צירף חשבונות המראות בבירור את דבר הגביה האסורה.

111. אף לסוגיה זו נדרש בית המשפט בעניין דיזנגוף סנטר וקבע כי באשר לזכותם של בעלי תג נכה לחנות ללא תשלום במקום ציבורי לא קיימת כל מחלוקת ולכן סיכויי התביעה להתקבל הם גבוהים מאוד:

"עוד בטרם התחיל דיון בבית המשפט לגופו של ענין, הסכימו הצדדים על עקרונות הסכם הפשרה. סיכויי התביעה ברמה העקרונית היו טובים. החוק ברור, והוא קובע שיש לאפשר נגישות לנכים גם לחניונים, ללא תשלום. גביית תשלום מנכים הינה פעולה המנוגדת לחוק, ומכאן שכאמור ברמה העקרונית התובענה היתה אמורה להתקבל אילו נדונה. רישיון העסק שניתן לנתבעות קובע שיש להקצות 28 מקומות לנכים (לפי חלוקה) והדבר אכן נעשה וייעשה. בעיית מציאת מקומות חנייה לנכים הינה בעיה מהותית בחברה הישראלית, לא פעם ולא פעמיים שמענו וראינו אנשים ללא מוגבלות מחנים בחניית נכים, ובכך מונעים מהנכים גישה נוחה למרכזי הקניות. עילת התביעה תיארה מצב קשה שהנכים צריכים לעבור מידי יום על מנת להמשיך בשגרתם. יתרה מזאת, נושא חניית הנכים הינו נושא כאוב שחייב להיות בראש סדר מעינינו, ולכן החניונים הגדולים צריכים להיות חוד החנית בנושא מורכב זה."

112. לפיכך, על סמך העובדות, לשון החוק ופסיקה קודמת בסוגיה, קיימת אפשרות סבירה ואפילו למעלה מזה, שהמחלוקת תוכרענה לטובת המבקש והקבוצה.

113. סעיף 8(א)(2) לחוק: "תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין".

114. הנזק שספג כל לקוח הינו קטן יחסית ולכן מהווה חסם בפני הגשת תביעה אישית ע"י כל אחד ואחד מחברי הקבוצה, עקב העלויות הגבוהות שבניהול הליך משפטי עצמאי.

115. רבים מחברי הקבוצה כלל אינם יודעים על זכותם לקבל פטור מתשלום הממוקם במקום ציבורי ולכן אינם עומדים על זכותם בעת התשלום בחניון. נוספת לכך העובדה כי המשיבות אינן מפרסמות את זכאותם של חברי הקבוצה בתחומי החניונים ו/או גני יהושע.
116. ריבוי התביעות הנובע מהגשת תביעה אישית ע"י כל אחד מחברי הקבוצה יהווה עומס כבד על מערכת המשפט במדינת ישראל ובזבוז משאבים אדיר.
117. מדובר בקידום מטרה חברתית וציבורית ראשונה במעלה והיא קידום השוויון, הכבוד והאוטונומיה של בעלי מוגבלויות. מעבר לכך, ריבוי התביעות הייצוגיות שהוגשו לאחרונה על הפרת הוראות סעיף 4ב לחוק חניית נכים מעידה על כך כי מדובר בתופעה של ממש. אין ספק כי תובענה זו יכולה להוות הרתעה בפני המשיבות וכן, בפני מפעילי חניונים ומפעילי מקומות ציבוריים נוספים מפני הפרת החוק.
118. **סעיף 8(א)(4) לחוק: "קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת".**
119. לבאי כוח המבקש ניסיון בניהול תובענות ייצוגיות ומדובר במשרד עורכי דין עם ותק רב וניסיון בכל תחומי המשפט ובייחוד בתחום התובענות הייצוגיות.
120. בשנים האחרונות הגישו באי כוח המבקש מספר רב של בקשות לתובענות ייצוגיות בתחומים שונים. בתחום הגנת הצרכן הגישו באי כוח המבקש בקשות לאישור תובענה ייצוגית נגד חברת שטראוס עבור הטעייה בעיצוב אריזת המוצר "**דנונה בר-פקאן**": ת"צ 10-07-15469 **רפאל בורמז נ' שטראוס גרופ** ובקשה נוספת נגד חברת פרוקטר אנדאנד גמבל ישראל בעניין הטעיית הצרכנים בגין הורדת החומר הפעיל בסבון הכלים פיירי בלא הבאת מידע זה לצרכנים: ת"צ 11-10-680 **גרינבלד נ' פרוקטר אנד גמבל ישראל אמ.די.או בע"מ**.
121. כמו כן, הגישו באי כוח המבקש מספר רב של תובענות ייצוגיות בתחום ההגנה על הצרכן בדיני הבנקאות, בקשה אחת אשר ניתן בה פסק דין לטובת הקבוצה עסקה בדיון בפיצוי הנפגעים מקריסת מערכת המחשוב של בנק הפועלים בשנת 2008 – ת"א 2522/08 **בש"א 4947/08**. כמו כן, הוגשו 6 בקשות כנגד בנק לאומי למשכנתאות, בנק ירושלים, בנק מזרחי טפחות, בנק דיסקונט בנק הפועלים והבנק הבינלאומי בעניין אי הסרתם של רישומי שעבודים על ידי הבנקים תובענות אלו נמצאות כעת בשלבי דיון להסדר פשרה.
122. כן הגישו באי כוח המבקש מספר בקשות לאישור תובענה ייצוגית בתחומים חברתיים. בשנה שעברה הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברות סיעוד (פ"ה 11-08-37319 **א.ש סיעוד ורוחה בע"מ נ' עמותת ידיד-מרכזי זכויות בקהילה**) לפי פרט 8(1) לתוספת השנייה לחוק התובענות, בעילה של הפליה בעבודה וכן בעילה של אי תשלום שכר עבודה. בנוסף הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברת חשבים בגין פרסום שמות בפסקי דין (ת"צ 12-01-34134 **ש.ש נ' חשבים ה.פ.ס עסקי בע"מ**) לפי פרט 1 לתוספת לחוק התובענות, וכן בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברות הסלולאר וחברת בזק בגין אי-הנגשת מתקני תקשורת לאנשים עם מוגבלויות (ת"צ 12-02-9353 **צורן ואח' נ' פרטנר ואח'**) לפי פרט 9(1) ופרט 1 לתוספת השנייה לחוק התובענות, בגין אי-הנגשת שירותי ומתקני תקשורת לאנשים בעלי מוגבלויות. כמו-כן, זמן קצר לפני הגשת בקשה זו הוגשה בקשה לפי פרט 9(1), ופרטים 1-2 לתוספת השנייה לחוק התובענות, בגין העדר הליך חיתום הוגן ושוויוני לבעלי מוגבלויות לשם קבלתם לביטוח סיעודי קבוצתי – ת"צ 12-25-28552 **אבן זהב ואח' נ' כלל חברה לביטוח ואח'**. וכן ת"צ 12-05-43232

- ש.י.ד.ה ו-7 אח' נגד מגדל חברה לביטוח בע"מ ואח', העוסק באכיפת זכויותיהם של אנשים בעלי מוגבלות להיות זכאים בבחינת זכאותם לביטוחי הפרט השונים בהליך הוגן ושוויוני.
123. לבאי כוח המבקש, אם כן, רקע מתאים לניהול תובענה זו לנוכח הידע והניסיון שצברו בתביעות ייצוגיות בנושאים שונים ומגוונים.
124. כמו כן, אין לבאי כוחו של המבקש כל ניגוד עניינים ועניינים של כלל חברי הקבוצה ינוהל תוך הקפדה על יושר והגינות, על מנת לתקן את העוול שנעשה לחברי הקבוצה. על כן, קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כל חברי הקבוצה ינוהל וייוצג בדרך הולמת.
125. סעיף 8(א)(5) לחוק: "קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב."
126. המבקש הינו אדם פרטי, בעל מוגבלות פיסית, לקוח של המשיבות, אשר נפגע כתוצאה מהפרת החוק והגבייה עבור השהות בחניון.
127. למבקש אין כל ניגוד עניינים בינו לבין המשיבות ועניינם של כלל חברי הקבוצה ינוהל תוך הקפדה על יושר והגינות, על מנת לתקן את העוול שנעשה לחברי הקבוצה וטובת הציבור היא זו שעומדת לנגד עיניו.

הסעדים המתבקשים

128. לאור האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על מתן הסעדים הבאים:
- א. לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית.
 - ב. להגדיר את הקבוצה המיוצגת לצורכי התובענה הייצוגית, כאמור לעיל.
 - ג. ליתן הוראות בדבר אופן פרסום ההחלטה בבקשה זו לכשתתקבל, לקבוע את נוסח פרסום ולחייב את המשיבות בהוצאות הפרסום.
 - ד. להצהיר כי המשיבות פעלו בניגוד לחוק באשר גבו המשיבות תשלום או לחילופין נמנעו מלממן חניון עבור בעלי מוגבלויות, וזאת בניגוד לסעיף 4ב לחוק חניית נכים אשר פוטר בעלי מוגבלויות מתשלום עבור חניה במקומות ציבוריים.
 - ה. ליתן צו עשה ולהורות למשיבה 1 לחדול לאלתר מגביית התשלום עבור השימוש בחניון מבעלי מוגבלויות, ללא כל הבחנה בין סוגי תווי החניה השונים. וכן לחייב את המשיבה 2 לממן את השימוש בחניון אשר בשטחה עבור בעלי מוגבלויות.
 - ו. לחייב את המשיבות להשיב לקבוצה המיוצגת את הסך אשר נגבה מחברי הקבוצה עבור השימוש בחניון שלא כדין.
 - ז. להורות למשיבות לציין בשלטים ברורים, הן בכניסה לחניונים שהיא מפעילה והן ביציאה מהם והן באתרי האינטרנט של המשיבות, כי החניה לבעלי תג נכה בחניונים הציבוריים שמפעילה המשיבה 1 ובתוכם החניון אשר בהחזקתה של המשיבה 2, הינה ללא תשלום;
 - ח. להורות על תשלום גמול הוגן למבקש, בהתאם לאמור בסעיף 22 לחוק בסכום אשר לא יפחת מ- 5% מסכום הפיצוי הכולל שיפסק.
 - ט. לקבוע את שכר הטרחה של בא כוחו של המבקש הח"מ, בהתאם לאמור בסעיף 23 לחוק בסכום אשר לא יפחת מ-15% + מע"מ מסכום הפיצוי הכולל שיפסק.

י. ליתן למבקש ולקבוצה כל סעד נכון וצודק בנסיבות העניין, לפי שיקול דעתו של בית המשפט הנכבד.

129. בקשה זו נתמכת בתצהירו של המבקש.

130. מן הדין ומין הצדק להיעתר לבקשה זו.

ירושלים, היום 7 ביוני, 2012.

נועם צוקר, עו"ד

אסף פינק, עו"ד

משרד עורכי דין יעקב פינק
ב"כ המבקש